

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Preses apskats

21.01.2022

Sagatavoja:

Uzzīņu un informācijas centrs

Informācijas pakalpojumu un starpbibliotēku
abonomenta nodaļa

Senākā grāmata latviešu valodā

LĪDZ 29. JANVĀRIM Latvijas Nacionālās bibliotēkas piektā stāva izstāžu zālē, ievadot vairāku gadu notikumu ciklu *Latviešu grāmatai 500*, skatāma izstāde *Atgriešanās. Senākā dzīvā grāmata latviešu valodā*. Tā sniedz iespēju klātienē aplūkot senāko saglabājušos latviešu valodā izdoto grāmatu – niderlandiešu jezuīta Petra Kanīzija (1521–1597) latviski tulko, 1585. gadā izdoto katehismu. Lai gan šī grāmata ir ļoti būtisks latviešu tautas kultūras mantojuma piemineklis, tā ikdienu neatrodas Latvijā – izdevuma vienīgā pilnā eksemplāra pastāvīgā mājiņa ir UPSALAS UNIVERSITĀTES BIBLIOTĒKA. Pāri Baltijas jūrai to 1621. gadā kā kara laupījumu kopā ar citām jezuītu grāmatām aizveda zviedru karaspēks.

Avots: Sestdiena

Datums: 21-01-2022

Georgs Vilhelms Timms un Rīga pirms 200 gadiem

"Georgs Vilhelms Timms (1820–1895) – mākslinieks, izdevējs, ceļotājs" – šādi nosaukta interesanta izstāde, kas līdz 3. aprīlī apskatāma mākslas muzejā "Rīgas biržā".

Tā ļoti realistiski un tajā pašā laikā vērienīgi un gana kompakti paver priekškaru uz dzīvi Krievijas impērijā pirms 200 gadiem. Izstāde veltīta vācbaltu mākslinieku, rīdznieku Georga Vilhelma Timma radošajai darbibai. Tajā atlasītas 200 gleznes un grafikas no Latvijas Nacionāla mākslas muzeja krājuma, 44 keramikas darbi no Rīgas vēstures un kugniecības muzeja kolekcijas, kā arī 19. gadsimta izdevumi no Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas.

Georgs Vilhelms Timms ir Rīgas vācbaltu elites pārstāvis, dzimis Rīgas birgermeista Fridriha Vilhelma Timma (1779–1848) ģimenē. Mācījies Sanktpēterburgā un Parizē, ceļojis pa Franciju un Alžīriju. Aktīvi darbojies Rīgas mākslas veicināšanas biedrībā. Izdevis "Русский художественный листок" ("Krievu mākslas lapa", 1851–1862), kur reproducētajos Timma un citu mākslinieku darbos atspogulota tā laika Krievijas impērijas kronika – aktuāli sociālie un

politiskie notikumi, dažādu guberniju daba un cilvēki. No 1867. gada dzivojis Berlinē un strādājis keramikas jomā, veicot eksperimentus porcelāna un majolikas apleznojumos.

Prauliņš, Lācis un "Sinfonietta Rīga". Piekt Dien, 21. janvāri, kultūrvietā "Hanzas perons" notiks pirmais dirigenta Normunda Šnē vadīta kamerorķestra "Sinfonietta Rīga" šā gada koncerts. Pēc pirmatskaņojuma koncertzālē "Cēsis" pirmo reizi Rīgā klātienē būs iespēja dzirdēt Uģa Prauliņa monumentālo roka saplūsmes simfoniju "Elementi", kurā savijušas 20. gs. progresīv roka un "fusion" džeza ietekmes un akadēmiskā tradīcija. Savukārt ievērojamais džeza pianists, komponists Kārlis Lācis klausītājiem piedāvās savu pandēmijas laika dienasgrāmatu – svitu stigu orķestrim "Momenti". "Es vēlejos beidzot rakstīt to, kas mani mūzikā ir fascinējis," rakstījis Uģis Prauliņš. Bet Kārlis Lācis teicis: "Savā darbā es runāju par skaņu momentiem. Īsie, acumirkļigie dzives fragmenti ir patiesā šā brīža īstenība."

Senākā "dzīvā" grāmata latviešu valodā. Vēl tikai līdz 29. janvārim Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) 5.

stāva izstāžu zālē, ievadot LNB vairāku gadu notikumu ciklu "Latviešu grāmatai 500", skatāma izstāde "Atgriešanās. Senākā dzīvā grāmata latviešu valodā". Tā sniedz iespēju klātienē aplūkot senāko saglabājušos latviešu valodā izdoto grāmatu – niderlandiešu jezuīta Petra Kanīzija (1521–1597) latviski tulko, 1585. gadā izdoto katehismu. Ir zināms, ka vecākais iespiestais teksts latviski izdots 1525. gadā, bet tas gāja bojā Reformācijas laikmeta reliģisko grupu ciņās. Izstādes kurators un tekstu autors ir Gustavs Strengs.

Aicina "Zelta ābele 2021". Latvijas Grāmatizdevēju asociācija aicina Latvijas grāmatu izdevējus līdz 28. janvārim pieteikt dalību grāmatu mākslas konkursā "Zelta ābele 2021", kurā nominēs aizgājušā gada skaistakās grāmatas. Konkursā var piedalīties Latvijā reģistrēti grāmatu izdevēji ar oriģināldizaina pirmspublicējumu Latvijā. Tām ir jābūt kārtējā gadā (2021) iznākušajām grāmatām vai iepriekšējā gadā (2020) izdotajām, kurās nav piedalījušās iepriekšējā gada konkursā. Kopotie raksti vai grāmatu sērijas konkursā var piedalīties tikai vienu reizi. Grāmatām jābūt iespējamām Latvijā reģistrētā poligrā-

PUBLICITĀTES
(AIGARS ALTENBERGS) FOTO
Georgs Vilhelms Timms.
"Anžoliņas Bozī portrets".
Ap 1859. Papīrs, litogrāfija.
LNMM kolekcija.

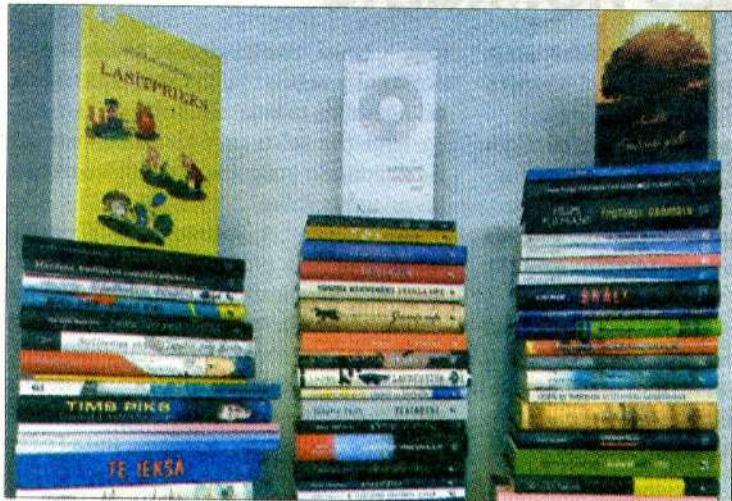
fijas uzņēmumā. Konkursam jāiesniedz divi eksemplāri no katras grāmatas, pieteikuma anketa un anotācija līdz 1000 zīmēm. Katrs izdevējs var iesniegt vairākas grāmatas. Dalība grāmatu mākslas konkursā "Zelta ābele 2021" ir bez maksas. Grāmatas konkursam var iesniegt līdz 28. janvāra plkst. 17 Latvijas Grāmatizdevēju asociācijā (Rīgā, Baznīcas ielā 37-3). Pirms tam lūgums sazināties pa tālr. 67217730, 23558085 vai e-pastu: mariaka@gramatizdevēji.lv, lai vienotos par piegādes laiku.

KZ
ANITA BORMANE

Avots: Kultūrzīmes

Datums: 19-01-2022

Gada nogalē bibliotēkas saņem projekta “Vērtīgo grāmatu iepirkums Latvijas publiskajām bibliotēkām” grāmatas

Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB), izmantojot Kultūras ministrijas (KM) piešķirto 300 000 EUR finansējumu Covid-19 krīzes radīto negatīvo seku mazināšanai kultūras nozarē, 2021. gada vasarā aicināja Latvijas izdevējus piedalīties grāmatu iepirkuma programmā publiskajām bibliotēkām, iesniedzot savus pieteikumus līdz augusta vidum.

Ar šo projektu tiek atbalstīta gan krīzes skartā grāmatniecības nozare un pastarpināti grāmatu autori un ilustratori, gan arī kvalitatīvi papildināti Latvijas publisko bibliotēku krājumi ar augstvērtīgiem izdevumiem. Programmas ietvaros bibliotēku vajadzībām iegādāti ap 300 nosaukumu grāmatu. Lai veiktu kvalitatīvu atlasi, izveidotā ekspertu žūrija rūpīgi vērtēja katru pieteikumu pēc noteiktiem atlases kritērijiem:

augstvērtīgas, laikposmā no 01.01.2019. līdz 31.08.2021. Latvijas izdevēju publicētas grāmatas, kā arī iepriekšējā periodā izdotu augstvērtīgu darbu papildināti vai atkārtoti izdevumi, kam izdevējs var piedāvāt vismaz 31 eksemplāru; starptautiska un nacionāla līmeņa literatūras un grāmatu mākslas konkursos nominētās un apbalvotas grāmatas (Eiropas Savienības Literatūras balva, Baltijas Asamblejas balva, Latvijas Literatūras gada balva, Jāņa Balvīka balva, “Zelta ābele” u.c.);

starp arī nozīmīga nozaru literatūra; augstvērtīgi, kultūrvēsturiski nozīmīgi dailliteratūras un nozaru literatūras tulkojumi (t. sk. grāmatas svešvalodās, kas izdotas Latvijā), tostarp starptautiska līmeņa literatūras balvas ieguvuši vai nominēti izdevumi (Nobela prēmija literatūrā, Bukera balva, Pulicera balva, Gonkūru balva u. c.);

ekspertu komisijas ieteikti izdevumi (ar papildu pamatojumu).

Runājot vienkāršākiem vārdiem – bibliotēkas savos krājumos ir ieguvušas vērtīgu oriģinālliteratūru, augstvērtīgu tulkojumu dailliteratūru, nozīmīgu nozaru literatūru un bērnu grāmatas.

Dundagas un Kolkas pagastu bibliotēkas šajā projektā saņēmušas:

Dundagas bibliotēka – 85 grāmatas par 495,77 EUR,

Kolkas bibliotēka – 28 grāmatas par 241,93 EUR,

Vidales bibliotēka – 17 grāmatas par 152,05 EUR,

Kaļķu bibliotēka – 15 grāmatas par 147,23 EUR,

Mazirbes bibliotēka – 13 grāmatas par 130,77 EUR.

Paldies Latvijas Nacionālajai bibliotēkai un Kultūras ministrijai, grāmatu autoriem, ilustratoriem, izdevniecībām un Talsu Galvenās bibliotēkas komplektēšanas nodājas speciālistiem.

Ruta Emerberga,

Avots: Dundadznieks

Datums: Decembris-2021

Vidēji par 40 grāmatām papildināts katras novada bibliotēkas krājums

Jau otro gadu, pamatojties uz Kultūras ministrijas izstrādāto rīcības plānu Covid-19 sekū likvidēšanai, Latvijas Nacionālā bibliotēka īsteno projektu «Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām». Tā mērķis ir atbalstīt Latvijas grāmatizdevējus un papildināt publisko bibliotēku krājumus ar augstvērtīgām nozaru, bērnu un dailliteratūras grāmatām. Pateicoties šim projektam, īsi pirms Ziemassvētkiem dāvinājumu saņēmušas arī visas 26 Jelgavas novada bibliotēkas.

«Tas nenoliedzami ir būtisks atbalsts gan izdevējiem, gan bibliotēkām, gan, protams, arī lasītājiem. Jelgavas novadam kopumā tika piešķirti 10 083 eiro, un par šo summu varējām izvēlēties grāmatas no izdevēju sagatavotā piedāvājuma. Šoreiz izraudzījāmies grāmatas, kuru bibliotēkā nav un lasītājiem varētu būt visinteresantākās. Katras Jelgavas novada bibliotēkas krājums papildināts vidēji ar 40 jaunām grāmatām, kas izdotas 2020. un 2021. gadā. Galvenokārt tā ir latviešu jaunākā dailliteratūra, bērnu un nedaudz arī nozaru literatūra,» stāsta Jelgavas Pilsētas bibliotēkas direktore

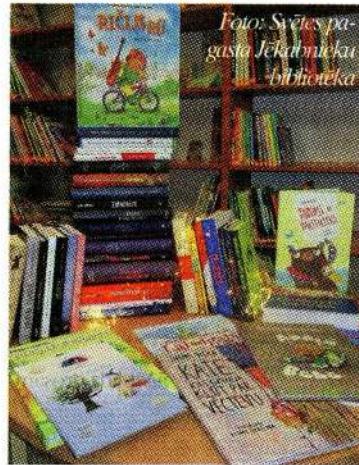

Foto: Svētes pagasta Jekabnieku bibliotēka

vietniece un Jelgavas novada pašvaldību bibliotēku metodiskā darba vadītāja Dzintra Punga. Tā, piemēram, novada bibliotēkas papildinātas ar grāmatām no cikla «Es esmu...» par latviešu literatūras klasikiem – Anšlavi Egli, Jāni Ezeriņu, Ivandu Kaiju, Vili Lāci un citiem, tāpat pieejama ļoti pieprasītā Andra Kalnbērza grāmata «Kalendārs mani sauc» un daudzas citas. «Grāmatu piedāvājums ir patiešām plašs, un katrs var atrast savām interesēm atbilstošo, atliek tikai doties uz tuvāko bibliotēku,» tā Dz.Punga.

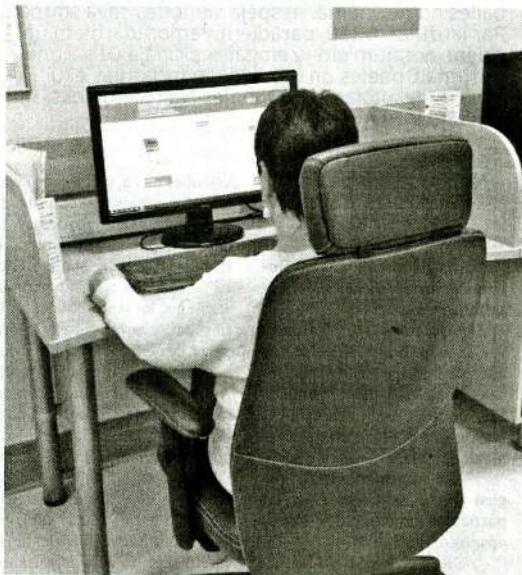
Jāpiebilst, ka ar daudzu pagastu bibliotēku grāmatu papildinājumu var iepazīties arī bibliotēku lapās sociālajā tīklā «Facebook».

Avots: Jelgavas Novada Ziņas

Datums: Janvāris-2022

Kultūras ministrija uzsāk informatīvu kampaņu senioriem

Lai uzlabotu senioru prasmes mediju saturu lietošanā, kā arī stiprinātu dezinformācijas atpazīšanas iemaņas, Kultūras ministrijā šonedēļ uzsāk informatīvu kampaņu «Viltus ziņas ir lipīgas».

Kampaņas laikā plānots uzrunāt senioru auditoriju, lai atgādinātu par nepieciešamību kritiski izvērtēt patērieto mediju saturu, kā arī tuvāko sabiedrības locekļu pausto informāciju. Kultūras ministrija ar kampaņu aktualizē un aicina ievērot piecus vienkāršus, bet joti noderīgus medijpratības sojus, kas palīdzēs veiksmīgi izvērtēt jebkuru informatīvo vēstijumu un pazīt dezinformāciju jeb viltus ziņas:

- Pārliecīnies, kāds ir ziņas vēstijums! Pievērs uzmanību, vai ziņa nav īpaši emocionāla, pārspīleta, sensationslāna!

- Pārliecīnies par ziņas avotu! Noskaidro, kas šo ziņu publicējis – par jomu atbildīgā iestādei, uzticams mediju vai arī ziņa tiek nodota kā baumas!

- Izpēti ziņas saturu! Apļūko, vai ziņas saturs sakrit ar citos uzticamos medijos publicēto, vai ziņas saturs, teikumu uzbūve, pieturīsimu lietojums, foto vai video nerada šaubas!

- Veido savu uzticamo avotu sarakstu! Par uzticamiem avotiem var uzskatīt atbildīgās valsts iestādes un medijus, kas sevi pierādījuši kā objektīvus informācijas līdzekļus.

- Neklusē, ja pazīsti dezinformāciju! Uzrunā savus tuvos – draugus, ģimeni, paziņas un līdzcilvēkus, ja viņi dalās ar nepatiess informāciju! Par dezinformāciju, kas rupji pārkāpj sabiedrisko mieru un kārtību, jāziņo Valsts policijai.

- *Līdz ar tehnoloģiju attīstību mainās arī dezinformācijas izplatīšanas veidi. Klūt par tā saucamo viltus ziņu upuri šodien ir vieglāk nekā jebkad, jo sevišķi senioriem.*

Sai sabiedrības daļai nereti šķiet, ka tradicionālo informācijas kanālu patēriētāji nevar tikt apzināti maldināti, ka tuvinieki taču jaunprātīgi nedalisies ar nepatiess informāciju. Nepieciešamību pastiprināti izvērtēt informācijas saturu veicina arī dažādi globāli notikumi, un šobrīd redzams, ka kritiska situācija ir senioru starpā – tiek apšaubīts mediju godīgums, izrādīta neuzticība ziņām par pandēmiju, un izplatīta maldīga informācija. Ar kampaņu vēlamies mainīt senioru uzvedību, lai tie ne vien neuzķertos uz viltus ziņām, bet arī paši tās neizplatītu tālāk. To vieglāk izdarīt, iegaujējot un ikdienu lietojot piecus vienkāršus pamatprincipus, - norāda AGNESE BERGA, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodajas eksperte.

Medijpratība ir zināšanu un prasmju kopums, kas nepieciešams – informācijas atrašanai un analizei, informācijas sniedzēju funkciju izpratnei, informācijas saturu kritiskam izvērtējumam, objektīvās informācijas atšķiršanai no tendenciozas, dažādos avotos pieejamo ziņu salīdzinājumam. Prasmes informācijas kritiskai izvērtēšanai Latvijā palēnām pieaug visu paaudžu lietotāju vidū, un viltus ziņu pazišanas statistika kopš 2017. gada ir uzlabojusies, taču seniori ir tā sabiedrības daļa, kurai ar viltus ziņu pazišanu vēl joprojām sojas visgrūtāk. Kultūras ministrija aicina seniorus papildināt savas zināšanas par medijpratību, izpētot pieejamos materiālus un apmeklējot <https://ieej.lv/U5WYA>.

Sagatavoja **Reičela Ābolīna**
Autore foto

Avots: Zemgale

Datums: 18-01-2022

Tas nav tikai katls!

Izveidota Rakstniecības un mūzikas muzeja jaunā izglītības platforma

Ilze Auzāne

PRIEKŠNAMS ir visa sākums, bet to jau tu noteiki zini. Un tikai caur priekšnamu (drīksti neslaucīt kājas) tu tiec tālāk. Priekšnams ir vieta, kur vari sasveicināties un iepazīties ar māju un vienu, kas tajā dzīvo. Esi sveicināts! Mēs tevi jau gaidījām! – Rakstniecības un mūzikas muzejs piedāvā jaunu izglītības platformu ar nosaukumu *Augsim muzejā!* Tā veidota kā virtuāla māja, kurā ir priekšnams, virtuve, viesistaba, darba istaba un pagrabstāvs.

lenākt atļaut!

«Viens no būtiskākajiem iemesliem šādas izglītības platformas izveidei ir neparedzamais pārmaiņu laiks, kura mēs visi dzīvojam, lai mums būtu vieta, kurā mēs bez jēlākiem ierobežojumiem varētu satikties, aptūstes un pilnveidoties,» sarunā ar laikrakstu *Diena* stāsta šā projekta vadītāja Daina Kapēpa un piebilst, ka ideja par šādas izglītības platformas formu ir meklējama tās pamatatos – vējmē radit pēc iespējas draudzīgāku vidi.

Katrai no virtuālās mājas telpām tiek piedāvāts tām atbilstošs saturs, respektējot to, kā katru no šīm telpām mēs uztveram pēc būtbas, norāda projekta vadītāja. Tuk, tuk! lenākt atļaut! – virtuvē var ielūkoties Rakstniecības un mūzikas muzeja darba aizkulīsēs, kuras ikdienas apmeklētājiem nav bijušas redzamas, kā arī gatavot kopā ar radošām personībām un uzzināt jaunas un interesantas ēdienu receptes – šobrīd virtuvē var radīt Smilpūša cukercepumus, Brūveru brūvējumu un kartupeļu klīpmas, kuru pagatavošanai vajadzīga ista meistarība kartupeļu rīvēšanā un klimpu veidošanā.

«Šī izglītības platforma atradīsies nepārtrauktā izaugsmes stadijā, regulāri to papildinot ar jaunu saturu,» akcentē Daina Kapēpa. Šā gada septembrī virtuālo māju papildinās arī divas jaunas telpas – spēļu istabu un bērniņu istaba, kas šajā izglītības platformā būs kā jaunrades

▲ IZVĒLOTIES konkrētu virtuālās mājas istabu, jaunās izglītības platformas *Augsim muzejā!* apmeklētājam tiek piedāvāts telpai atbilstošs saturs, kā arī mākslinieka Reija Pētersona radīta ilustrācija, kurā atdzīvojas priekšmeti no muzeja krājuma.

PUBLICITĀTES FOTO

telpa, kurā Rakstniecības un mūzikas muzejs aicina jauniešus iesaistīties satura veidošanas procesā ar mentoru atbalstu, jo kurš gan var labāk pateikti, kas jauniešus interēsē, ja ne viņi paši.

Telpu dažādība

Runājot par jaunās izglītības platformas *Augsim muzejā!* mērķauditoriju, projekta vadītāja vērš uzmanību, ka tā ir visi vecumā cilvēki, kurus viņi spēj ieinteresēt par muzeju un tā pārstāvētajām ra-

došajām nozarēm – literatūru un mūziku. Tie var būt gan bērni no septiņu gadu vecuma, gan arī pieaugušie, gan ģimenes, gan arī skolotāji, kuri seit var atrast noderīgu materiālus savām mācību stundām par šīm nozarēm.

Turpinot pastaigu pa virtuālo māju, tās viesistabas sadalījās *Grāmatu plaukts* un *Mūzikas skapis* var noklausīties stāstus, intervijas un sarunas ar radošām personībām: kādas grāmatas viņi lasījuši savā bērnībā, kādas ne-

rātnības darījuši, būdamī mazi, kādi bijuši viņu pirmie piedzīvojumi mūzikas pasaulei un tamlīdzīgas lietas. Savukārt viesistabas sadalījā *Orkestru skola* var iepazīties ar dažādiem mūzikas instrumentiem, apgūt to skapjas un uzzināt vairāk par to vēsturi. Darbistabā kā jau ista darbistabā paredzēta darbam ar darba lapām un krāsojamām lapām, kuras radījuši latviešu mākslinieki Reinis Pētersons, Agnese Rudzīte, Elīna Brasliņa un citi. Jāatzīmē, ka

Reinis Pētersons ir visu virutuālājā mājā redzamo ilustrāciju autors, kurš grāmatu laistījēm pazīstams pēc saviem darbiem tādām grāmatām kā *Luižes Pastores Maskakas stāsti*, *Paula van Loma Šausmu autobuss*, *Ineses Zanderes Lize Analīze* un cītas.

Mājas pagrabstāvā

Savukārt virtuālās mājas pagrabstāvā iekvieni jaunās izglītības platformas *Augsim muzejā!* apmeklētājs var last

stāstus par Rakstniecības un mūzikas muzeja krājumā esošajiem priekšmetiem, kas saistīti ar rakstniekiem un mūziķiem un kuri paši kļuvuši par stāstniekiem, lai atdzīvinātu saturu un raištu virtuālās mājas apmeklētājos ciešākas komunikācijas sajūtu. To vidū ir rakstnieces Aspazijas pūra lāde, aktrises Līdijas Freimanees lillā dzejas kamoliņš no viņas grīma galda teātrī un citi priekšmeti.

«Es nojaūsu, ka, ieraugot mani, daudzēm no jums gri-

Avots: Diena

Datums: 18-01-2022

▲ **VIESISTABAS SADAĀ** Orkestra skola var iepazīties ar dažādiem mūzikas instrumentiem, apgūt to skaņas un uzzināt vairāk par to vēsturi.

PUBLICITĀTES FOTO

▲ **ŠO** rakstnieka Anšlava Eglīša šahu var pamanīt platformas *Augsim muzejā!* viesistabas ilustrācijā. Drīzumā interneta vietnē būs lasāms arī tā stāsts.

FOTO - DAINA STELPA

«Izglītības platforma atradīsies nepārtrauktā izaugsmes stadijā, regulāri to papildinot ar jaunu saturu.» Diāna Kaņepa

bas iesaukties – ai, tas jau tikai katls! Bet jūs jau zināt, ka priekšmeti, kas glabājas muzejā, nav vienkārši priekšmeti, – katram līdzī nāk kāds stāsts,» savu stāstu uzsāk kat-

ls, kuru Otrā pasaules kara beigās savās bēglu gaitās no Vidzemes līdz Ventspilij ir lietojušas dzejnieku Jāņa Medeņa un Kārļa Skalbes ģimenes. Visu tekstu autore ir rakstniece Laura Vinogradova, kura kopš 2020. gada strādā Rakstniecības un mūzikas muzejā.

Šīs virtuālās mājas dizaina autore ir Daina Stelpa, izstrādātāji – digitālās izstrādes aģentūra *DigiComm*. Tāpat šajā jaunās izglītības platformas projektā iesaistījušies un darbojušies: Liega Piešiņa, Vizma Virse, Katrīna Kükoja, Roberts Skrajāns, Jānis Ķikulis un Zane Brūvere-Kvēpa. «Vēlamies, lai ar šo apziņu, ka muzejs nesastāv tikai no eksponētās daļas vien, aug mūsu nākotnes apmeklētājs,» rezumē Diāna Kaņepa.

Jaunā izglītības platforma atrodas interneta vietnē Augsimmuzeja.lv.

Avots: Diena
Datums: 18-01-2022

Aicina klausīties cilvēkstāstus dzīvajā bibliotēkā

Sanita Liepina

Rit, 15. janvāri, 16.00 tiešais-tē organizācija «Radi Vidi Pats» organizē pasākumu, kas nosaukta par dzīvo bibliotēku, un tajā ar savu stāstu dalisies arī bijušais talsenieks, vegāns un dzīvnieku aizstāvis Sandris Āminis. Viņš arī pērn aktivizēja vegānu domubiedru grupu Talsos.

«Dzīvā bibliotēka darbojas gluži kā īsta bibliotēka — lasītāji var paņemt grāmatu lasīšanai noteiktam laikam, tikai šajā gadījumā grāmatas ir cilvēki, un grāmata ar lasītāju nokļūst personīgā dialogā. Grāmata ne tikai stāsta, bet arī atbild uz jautājumiem un tai var uzdot savus jautājumus. Dzīvā bibliotēka palīdz veidot dialogu starp dažādām grupām, veicināt izpratni, kā arī mazināt aizspriedumus un stereotipus,» saka pasākuma idejas autori.

Ne tikai Sandris Āminis būs viens no dzīvās bibliotēkas grāmatām, un tai dots nosaukums «Divdesmit bezGalības gadi». Pasākuma anotācija vēsta, ka Sandris vēstīs par to: «Kas notiek, kad cilvēks vairs neēd gaļu jeb pārtrauc būt sērijeida dzīvniekēdājs? Izkrit acis vai vispirms izkalst smadzenes? Varbūt tomēr cilvēks var dzīvot sveiks un vesels, nelietojot ne gaļu, ne pienu, ne ādas un kažokādas, un neizturoties pret citu

sugu būtnēm kā pret sev piederošiem resursiem? Gadu tūkstoša sākums daudziem mums liekas, kā tikko bijis, bet kopš tā laika ir ļoti daudz mainījies izpratnē par dzīvnieku ēšanu un to, ko planētai nodara industriālā lopkopība un dzīvnieku izmantošana kā tāda. Aizvien vairāk no mums piekrīt, ka ne tikai *Homo sapiens* būtnēm ir tiesības uz brīvību un dzīvību, bet no tā izriet vajadzība pēc lielām pārmaiņām sabiedrībā. Latvijā šīs pārmaiņas virza «Dzīvnieku brīvība», «Riga Animal Save» un «Zootēka» (agrāk «Zootehnikums») — brīvprātīgu, neatlaidīgu entuziastu projekti, kuros esmu iesaistījies un vērojis, kā dzīvnieku tiesības pamazām no sapņa klūst par realitāti, lai gan pie tā vēl būs jāstrādā daudz.»

Dzīvajā bibliotēkā būs iespēja klausīties arī cilvēktiesību aktīvista Jura Dilbas, Kurzemes NVO centra projektu vadītājas Maijas Jankovskas, dzintara mezglu meistares Ilzes Vainovskas, mākslinieka Kaspara Lielgalvja un biedrības «Ziemupīte» dibinātājas Dainas Vanagas stāstus.

Pasākums «Dzīvā bibliotēka: Cilvēks. Kopiena. Pārmaiņas» notiks zoom platformā, un pīeja uz linku atrodama Radi Vidi Pats profilā [Facebook.com](https://www.facebook.com/radiividipats/) vai ikviens interents var rakstīt uz info@radiividipats.lv, lai iegūtu piekļuves saiti pasākumam.■

Avots: Talsu Vēstis

Datums: 14-01-2022

FOTO: JELGAVAS PILSETAS PAŠVALDĪBA

Jelgavas pilsētas bibliotēkai – savs pakomāts

Jelgavas pilsētas bibliotēka 2022. gadu sākusi ar jaunu bezkontakta pakalpojuma piedāvājumu – lasītājs var saņemt pasūtito iespieddarbu pakomātā. Tas atrodas nišā pie bibliotēkas ieejas Akadēmijas ielā 26, informē Jelgavas pilsētas pašvaldība.

Pašvaldībā skaidro, ka pakomāta darbības princips ir vienkāršs – reģistrēts lietotājs pasūta iespieddarbus elektroniskajā kopkatalogā vai zvanot pa tālruni 63046587. Bibliotekārs apstrādā pasūtījumu un ievedo to pakomātā, savukārt lietotājs saņem īsziņu ar unikālu durvju kodu. Jāatceras, ka, pasūtot grāmatu e-katalogā, jāieliek atzīme par pasūtījuma saņemšanu pakomātā.

Lai būtu iespēja apkalpot pēc iespējas lielāku lasītāju skaitu, bibliotēka aicina pasūtījumus paņemt 24 stundu laikā. Savukārt, ja grāmatas netiks izņemtas 72 stundu laikā, pasūtījums tiks anulēts. Pakomātā ir 14 grāmatu mājiņas, un tas ir pieejams visu diennakti. “Ceram, ka šo pakalpojumu izmantos daudzi bibliotēkas lasītāji,” saka bibliotēkas direktore Lāsma Zariņa.

Pakomāts nav paredzēts iepriekš paņemto izdevumu nodošanai. Nododamās grāmatas arī turpmāk var ievietot pie bibliotēkas uzstādītajā grāmatu nodošanas kastē. ■

— Agnese Leiburga

Avots: Zemgales Zīņas

Datums: 20-01-2022

Var ātri izlasīt un daudz uzzināt

Bibliotēkās žurnāli
un avizes ir pieprasīta
lasāmviela.

SARMĪTE FELDMANE,
teksts un foto

“Ir cilvēki, kuri lasa tikai žurnālus, un ir tādi, kuri tos vispār nelasa,” stāsta Mārsnēnu pagasta bibliotēkas vadītāja Inta Puriņa. Bibliotēkā reģistrēti 127 aktīvie lasītāji.

Mārsnēniete Inta Žolude ienākusi bibliotēkā apskatīt jaunumus: “Pāšķirstu, palasu, kaut ko papeamu uz māju, ja šķiet kāds noderīgs raksts.” Inese dzīvo pagasta centrā, līdz bibliotēkai nav tālu. “Neesmu aktīva lasītāja kā tie, kuri lasa grāmatas. Man patīk žurnāli,” uzsver Inese un pievērš uzmanību dārzkopības žurnālam: “Jāsak domāt par pavasari. Jādomāt par pukēm, gribas zināt, kas jaunakais.”

Decembri bibliotēkas abonēja periodiku šim gadam, naudu abonēšanai ieplānoja vēl Čēsu novada apvienību pārvaldes. Mārsnēnu bibliotēkā 18 žurnāli un “Druva” abonēti par 500 eiro. Tīkpat, cik gadu iepriekš. Taču, lai abonētu visu, kas līdz šim bijis periodikas klāstā, pie abonēšanai atvēlētās summas bibliotēkai nācās nedaudz pieilikt no naudas, kas bija paredzēta citām vajadzībām.

“Katram žurnālam ir savi lasītāji. Nav tāda, kas interesētu vien pāris cilvēku. Pirmais diviem gadiem pimmoreiz abonēju žurnālu par ēdienu gatavošanu, tas iet no rokas rokā,” stāsta I.Puriņa un atgādina, ka žurnālus var ķemt uz

■ IR, KO IZVĒLĒTIES. Mārsnēnu bibliotēkas vadītāja Inta Puriņa ar lasītāju Inesi Žoludi pārlapo jaunāko periodiku.

mājām, bet laikraksts gan ir tikai lasīšanai uz vietas. Bibliotēkā nav žurnālu bērniem, bibliotēkas vadītāja pastāsta, teju katrā izdevumā bērniem ir kāds uzdevums, kas jāizpilda, tam neder žurnāls, ko lasītu vairāki. Žurnālus mazajiem

Jaunpiebalgas pagasta bibliotē-

kā šogad var lasīt 20 abonētos laikrakstus un žurnālus. No budžeta tas izmaksājis 600 eiro. Bibliotēkas vadītāja Baiba Logina uzreiz bilst, ka paticēbā vairāk, jo ir žurnāli, kuru abonementus bibliotēka sapēm kā ziedojumus, pie mēram, ir “Jaunā Gaita”, kas Jaunpiebalgā pieejams jau dau-

dzus gadus. Čaklākais žurnālu lasītājs pērn izlasījis 400 dažāda žanra žurnālus. “Žurnālus lasa vairākus gadus, ne tikai tad, kad tikko iznācis. Nedēļu vecu avizi vairs neviens negrib lasīt,” pastāsta B.Logina un atklāj, ka no šī gada vienīgā abonētā avize bibliotēkā ir “Druva”. Diemžel Latvijā

populāram laikrakstam bibliotēkā bijis vien viens pastāvīgs lasītājs un vēl pāris, kuri to savu reizi pāršķirstūjuši. Pērn Jaunpiebalgas bibliotēkā bija 413 lasītāji.

Turpinājums **3.lpp.**

Avots: Druva

Datums: 14-01-2022

Var ātri izlasīt un daudz uzzināt

Turpinājums no **1.lpp.**

Cēsu Centrālās bibliotēkas direktore Natālija Krama atgādina, ka bibliotēkas periodiku abonējušas pēc saviem ieskaņiem par apvienību pārvalžu piešķirto finansējumu. Dažas abonējušas visam gadam, citas pusgadam. "Žurnāli ir pieprasīti," uzsver bibliogrāfe Elīna Riemere un arī paskaidro, ka ierobežojumu laikā apmeklētāju plūsmu regulē, lasītāji drīkst bibliotēkā uzturēties noteiktu laiku. Šim gadam periodika abonēta par 3500 eiro, tāpat bija arī gadu iepriekš. Ik gadu pasūtināto žurnālu klāsts nedaudz mainās, daži vairs neiznāk, ir tādi, par kuriem lasītāju interese samazinās, to vietā var abonēt citus. Tieks vērtēts, vai žurnāli nav par līdzīgām tēmām. E.Riemere atklāj, ka lasītākie ir dzīvesstāstu žurnāli, tad par vēsturi, populārzi-

nātniskie, modes žurnāli, dārzkopība, veselība, arī mistika. Vienmēr ir daudz lasītāju žurnālu speciālizlaidumiem par kādu tēmu.

"Cilvēki labprāt vecākus žurnālus nēm lasīšanai uz mājām. Dažs paņem pat visa gada eksemplārus, jaunākos, protams, var lasīt tikai uz vietas, tāpat arī avīzes," pastāsta E.Riemere, uzsverot, ka avīžu piedāvājums Cēsu bibliotēkā ir plašs: gan reģionālie, gan valsts un nozaru izdevumi.

N.Krama atgādina, ka bibliotēkas seko līdzi lasītāju vēlmēm, lai varētu piedāvāt to, kas viņus interesē. "Taču jāatceras, ka periodika bibliotēkās nav prioritāte. Tās ir grāmatas. Bibliotēkām jāiegādājas paliekošas vērtības. Avīžu un žurnālu mūžs nav garš. Kas vairāk nauju tērē periodikai, tas vairāk naudas nomet zemē," saka Cēsu Centrālās bibliotēkas vadītāja Natālija Krama. □

Avots: Druva

Datums: 14-01-2022

LGB sumina aizvadītā gada čaklākos lasītājus

Limbažu Galvenā bibliotēka (LGB) gada sākumā ierasti sumina tos lasītājus, kuri pērn izlasījuši visvairāk grāmatu. Vairākus gadus tas tika darīts, rīkojot īpašu pasākumu *Čaklo lasītāju rīts*, lai sveiktu cītīgākos un aicinātu vīnus dalīties pārdomās par grāmatām. Šogad jau otro gadu Covid-19 pandēmijas dēļ pasākums izpaliek, taču šonedēļ sveikšana notiek individuāli, pasniedzot sirsnilgas pateicības dāvanījas.

Vairāk nekā simts grāmatu pērn izlasījuši 16 LGB apmeklētāji, bet diviem izsniegtis pat vairāk nekā 200 grāmatu. Viena no čaklākajām lasītājām jau vairākus pēdējos gadus ir limbažniecīce Anna Tumaševica, kura pati ilgus gadus strādājusi par bibliotekāri un vienmēr bijusi arī grāmatu mīlotāja. Viņa pērn izlasījusi 117 grāmatu, kā arī bijusi visaktivākā apmeklētāja – pērn bibliotēkā viesojusies 123 reizes. A. Tumaševica stāsta, ka grāmatu lasīšana ir viena no viņas trim iemīlotākajām nodarbēm, pārējās ir krustvārdu mīklu minēšana un pastaigas. Viņa pārsvarā izvēlas jaunāko daiļliteratūru, bet, ja kāds iesaka, izlasa arī kādu senāku izdevumu. Limbažniecīce ir regulāra LGB ikmēneša Jauno grā-

Vienna no Limbažu Galvenās bibliotēkas čaklākajām apmeklētājām ir limbažniecīce Anna Tumaševica, kura pērn izlasījusi 117 grāmatu

matu dienu apmeklētāja un grāmatu klubīņa daļībniece. – *Vispirms internetā izskatu bibliotēkas sagatavoto grāmatu sarakstu ar anotācijām un izvēlos. Dažas panemu Jauno grāmatu dienā, uz pārējām piesakos rindā* – atklāj čaklā lasītāja. Liela daļa no izlasītā ir kriminālromāni, bet patīk arī romantiskā literatūra, reizēm arī kas humoristisks. Vienna no iecienītākajām latviešu autorēm ir Dace Judina, no jaunajiem autoriem – Lelde Kovaļova un Rolanda Buļa. Šad tad patīk palasīt arī dzeju, teiksim, Guntara Rača rakstīto. Viņa apliecinā, ka lielāko daļu izvēlēto grāmatu patiešām izlasa no vāka līdz vākam, vilties pēc pirmo lappušu izlasīšanas sanāk vien retu reizi. Iespaidus labprāt pārrunā arī ar dažām ci-

tām čaklākajām lasītājām. – *Dalāmies ar vērtējumu, iesakām viena otru.*

Pie aizvadītā gada labākajām grāmatām A. Tumaševica min Mišelas Marli *Koko. Milestības smarža*, Laimas Kotas *Mila. Benjamīna*, kā arī Lūsindas Railījas sēriju par septiņām māsām. – *Loti priečajos, ka bibliotēka arī pandēmijas laikā atrod veidus, kā nodrošināt ar lasāmvielu, darbinieki ir atsaucīgi un pielāgojas. Labi, ka atkal var notikt pasākumi, tikšanās ar autoriem. Man patīk tos apmeklēt, pat ja jālieto maska un jāievēro citi noteikumi, – pauž limbažniecīce.*

*Aigas EVERTOVSKAS
teksts un foto*

Avots: Auseklis

Datums: 19-01-2022

VOLDEMĀRA CAUNES BALVA

Kalētu pagasta bibliotēkas vadītājai

Voldemāra Caunes balvu "Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem" piešķir reizi gadā bibliotekāriem, kuri vispārliecinošāk, aktīvāk un sekmīgāk veicina jaunās paaudzes iesaistīšanu bibliotēku pakalpojumu izmantošanā, motivējot bērnus un jauniešus vairāk lasīt, mācīties un attīstīt savu radošumu. Šogad balvu saņēma arī Kalētu pagasta bibliotēkas vadītāja Elita Jaunzeme.

E. Jaunzeme Kalētu bibliotēkā strādā jau vairāk kā piecus gadus. Līdz klūšanai par bibliotēkas vadītāju viņa bija pieaugušo izglītības koordinatore ar kabinetu Kalētu pagasta bibliotēkā, kur arī līdz sirds dzījumiem iepazīts bibliotēkas darbs.

Grāmatas E. Jaunzemē vienmēr aizrāvušas, bet

īpašu prieku, strādājot bibliotekā, sagādā darbošanās ar bērniem. Pateicoties sadarbībai ar Kalētu Mūzikas un mākslas pamatskolas direktore vietnieci pirmskolas jautājumos Rūtu Feldmani, ir izdevies iedibināt mazajiem pirmsskolēniem lasīšanas tradīciju – Pasaku rītus, kas iemācījuši bērniem iemīlēt grāmatas un lasīšanas prieku jau no agra vecuma. "Iegūtā balva ir liels pārsteigums un pagodinājums, taču vienlaikus arī lieļa atbildība, jo man ir vēlēšanās attaisnot balvas svarīgumu un nozīmību niktai sev, bet arī bibliotēkas apmeklētājiem," ar savilpojumu stāsta E. Jaunzeme.

Konkursu kopš 2007. gada organizē Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka.

Elita Jaunzeme (no labās) un Dagdas bibliotēkas (Krāslavas novadā) bērnu literatūras nodājas vadītāja Ilona Bronka.

Avots: Dienvidkurzeme

Datums: Decembris-2021

Patīkams pārsteigums Manitobas bibliotēkām

Pateicoties Latviešu Nacionālās Apvienības Kanāda Izglītības un kultūras fondam, Viestura Zariņa grāmata *Latvian Pioneers, Socialists and Refugees in Manitoba – An illustrated journey through the history of Latvians in Manitoba (1895–2018)* ir tagad pieejama visās Manitobas provinces publiskās bibliotēkās, kā arī universitātēs, kolidzās, vairākos mūzejos un dažās vidusskolās, kurā apķirtnei reiz bija veclatviešu kolonijas. Grāmatas izdalaas bibliotēkām no Churchill ziemējās, līdz Rapid City provinces dienvidrietumos, Steinbach dienvidaustrumos un daudzām vietām pa vidu, iekaitot provinces galvaspilsētu Winnipeg.

Darbu veica tālinieku grupa, kura, sadarbojoties ar autoru, rudenī izbrauca visu Manitobu, atskaitot sešas bibliotēkas tālos ziemējos, kurām grāmata tika izsūtīta pa pastu. Biju septiņi tālinieki, četri veclatviešu pēcteči, no kuru uzvārdiem būtu grūti iedomāties, ka viņiem ir latviešu saknes, un trīs trimdinieku bērni – Bettina Nyman, Donna Drysdale, Lenore Carrere, Jeff Goetals, Laima Nyssola, Waldy Birkhan un Zinta Akkerman.

Pievienotās fotogrāfijas liecina, ka Manitobas provinces bibliotēkārēm uzdāvinātā grā-

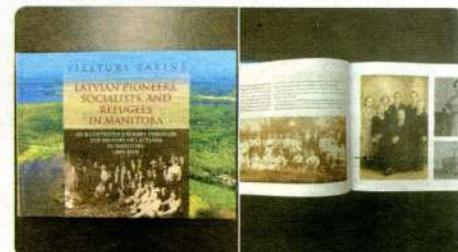

Viestura Zariņa grāmata Vinipegas Grant Park vidusskolas grāmatu plauktos.

← Tweet

ACC Library
@ACCLIBR

Thank you to author Viesturs Zariņš for the donation of this beautiful, informative book! Check it out to learn about the history of Latvian people in Manitoba.

Assiniboine Community College bibliotēkāres tvīts par ieņākušo grāmatu.

Grāmata Latvian Pioneers, Socialists and Refugees in Manitoba – An illustrated journey through the history of Latvians in Manitoba (1895–2018) tagad pieejama arī Vinipegas franču Sv. Boniface universitātes bibliotēka.

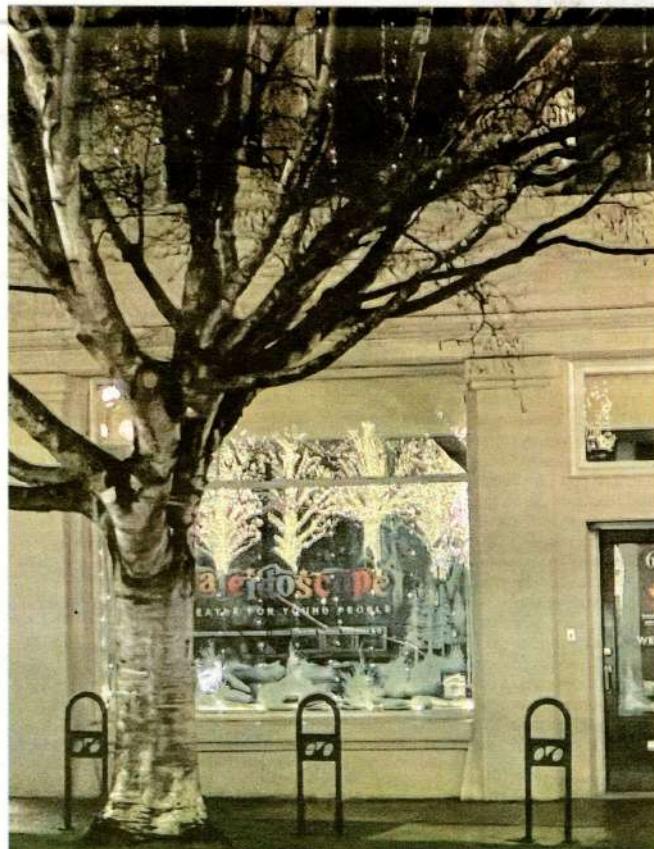
Beausejour bibliotēkāre.

Waldy Birkhan pasniedz grāmatu Burden bibliotēkārei.

Montcalm bibliotēkāre.

Krāšņs sveiciens no Viktorijas, BC. Viktorijas "Kaleidoscope" jauniešu teātra ēkas logos atspīd Viktorijas pilsētas nama laukuma Ziemassvētku gaismu izrāde.

Foto: Juris Vinters

Bibliotēkāre pie Victoria rajona Holland pilsētīgas bibliotēkas.

Par sagento dāvinājumu priecājas Springfield, Otterburn pilsētīgas Providence kristiešu universitātes un teoloģijas semināra un Morris bibliotēkāres.

Avots: Latvija Amerikā

Datums: 08-01-2022

Ventspilī zinātnes centrs VIZIUM

sniegs aizraujošu mācīšanās pieredzi

Ventspilī jau kādu laiku ir gatava zinātnes centra VIZIUM ēka, taču slēgtās durvis vēl uztur intrigu par to, kāds būs zinātnes centra saturiskais piedāvājums, ko apmeklētāji varēs tajā darīt, kādas iespējas izmantot. Atbilde ir pavism vienkārša – notiek saturīgs un apjomīgs darbs pie jaunu, mūsdienīgu un aizraujošu mācīšanās iespēju radīšanas, kas jēgpilni iekļautos esošajos izglītības procesos, bet dotu pavism svaiгу skatījumu uz to, kā mācīties.

Izglītības sistēma šobrīd ir pārmaiņu posmā, pakāpeniski saplūst mācību priekšmeti, un skolēni arvien vairāk izdara secinājumus, eksperimentē, domā un paši nonāk pie zināšanām, kas balstītas viņu pašu pieredzē. Mēs nonākam pie matemātikas, kāda tā ir reālajā dzīvē, – nevis skaitījumi burtnīcās, bet matemātika, kas saistīta ar fizikas procesiem, dabas norisēm, valodu un citām lietām. Vienlaikus pastāv mīts, ka viss, kas saistīts ar vārdu zinātnē, ir kaut kas netverams un sarežģīts.

Pārmaiņ process vienmēr ir pilns izaicinājumiem, un sākuma posmā visvairāk pietrūkst metožu, rīku un atbalsta, kas palīdzētu labāk iedzīvināt labās idejas. Tieši šo vietu cenšas ieņemt zinātnes centrs VIZIUM, radot vidi, rikus un mācību programmas, lai iepazītu mācīšanās aizraujošu pusī un parādītu zinātni no citas puses.

Zinātnes centra VIZIUM apmeklētājiem būs pieejami vairāk nekā 80 eksponāti, kas ikvienam centra viesim neatkarīgi no vecuma jaus interaktīvi paplašināt zināšanas fizikā, ķīmijā, ģeogrāfijā, matemātikā un citās dabaszīnātņu jomās. Eksponāti būs izvietoti septiņās interaktīvās galerijās: Veselīga dzīvesveida galerijā, Bērnu galerijā, Viedo tehnoloģiju galerijā, Fizikas un matemātikas galerijā, Geogrāfijas un pasaules galerijā, Cilvēka un sevis izzināšanas galerijā, kā arī simulatoru zonā.

Īpaši ir padomāts, lai eksponāti būtu integrēti gan interešu izglītības programmu apguvē, gan vispārējās izglītības programmās, tāpēc katram eksponātam tiek paredzēta arī noteikta loma skolu mācību programmas apgušanā. Ventspils zinātnes centram tiks izstrādātas 20 dažādas mācību programmas STEM jomā, tajā skaitā 16 bēriem un jauniešiem un četriem pedagoģiem, kā arī 12 interaktīvi izglītojošas aktivitātes ģimenēm ar bēriem un pārējai sabiedrībai – sešas tehniski radošās darbnīcas un seši zinātnes šovi.

Lai papildinātu izglītības iespējas skolēniem, sadarbībā ar Ventspils Augstskolu tiek veidots Jauno dabaszinātņu pētnieku centrs, kas jauniešiem sniegs iespēju iepazīties ar dažādu jomu zinātniekiem, to izglītības un darba pieredzi; gūt jaunas zināšanas Ventspils Augstskolas speciālistu izstrādātās pētniecības programmās STEM (zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika), jo īpaši dabaszinātņu, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā, kā arī piedalīties dažādos pasākumos (piemēram, *Zinātnieku nakts*, jauno zinātnieku nometnes u. c.). Jauno dabaszinātņu pētnieku centra mērķis ir piesaistīt jauniešu uzmanību, pārliecinoši, ka zinātne var būt joti interesanta un saprotama, kā arī veicināt studiju virzienā izvēli par labu šai jomai.

Savukārt zinātnes centrs *ViiVite* projekta ietvaros piedalās izglītojošu programmu un citu izglītojošu un interaktīvu pasākumu, piemēram, tehniski radošo darbīcu, zinātnes šovu, izveidē. Tāpat šajā projektā zinātnes centra *ViiVite* darbinieki apmācīs un dalīsies pieredzē ar Ventspils zinātnes centra darbiniekiem izglītojošo programmu realizācijā un centra ikdienas darbības organizēšanā.

Plānojot zinātnes centra ekspozīciju, bija būtiski rast mūsdienīgus tehnoloģiju un dizaina risinājumus. Visi eksponāti ir veidoti vienotā stilā, veidojot lietotājiem draudzīgu, saprotamu un ērti izmantojamu dizainu. Eksponātu risinājumos ir plaši izmantoti skārienjutīgie ekrāni, projekcijas, virtuālās realitātes, *RealSense*, *Kinect* un citas mūsdieni tehnoloģijas.

Plašāka informācija par EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentiem pieejama tīmekļvietnēs www.norwaygrants.lv un www.eeagrants.lv.

Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.–2021. finansētā projekta *Inovācijas centra izveidošana Ventspilī* kopējais apmērs ir 2 011 676 EUR ar programmas finansējumu 90% jeb 1 810 508 EUR (no tā 85% ir Norvēģijas finanšu instrumenta līdzfinansējums un 15% valsts budžeta līdzfinansējums) un pašvaldības līdzfinansējumu 10% jeb 201 168 EUR.

«Strādājam kopā zaļai, konkurētspējīgai un iekļaujošai Eiropai.»

**Norway
grants**

Avots: Privātā Dzīve

Datums: 18-01-2022